

Posudek oponenta diplomové práce

Název práce: Začlenění alternativních prvků do běžné výuky na 1. stupni základní školy

Autorka: Iva Marková

Předložená diplomová práce teoreticko - empirického charakteru má dostatečný rozsah 68 stran textu a 3 přílohy na 7 stranách. Je věnována aktuální problematice didaktických problémů prvního stupně základní školy – využívání inovací vycházejících z alternativních pedagogických koncepcí. Zvolené téma je aktuální, v poslední době u nás vznikají nové školy s alternativním zaměřením a alternativní postupy se stále častěji používají i v běžných školách. Řešení zkoumané problematiky je potřebné a prospěšné. O motivaci k volbě tématu se autorka zmiňuje v úvodu (str. 9): Zmapování alternativních prvků výuky ve škole, kde pracuje, má posloužit k dalšímu použití a rozšíření těchto prvků v procesu inovací.

Práce obsahuje část teoretickou a empirickou. Cíle pro obě části i práci jako celek jsou zřetelně stanovené. Teoretická část je věnována nejprve terminologickým otázkám (vyjasnění pojmu alternativní škola). Další kapitoly teoretické části jsou věnovány tradičním alternativním koncepcím vycházejícím z reformních pedagogických směrů (pedagogika M. Montessori, Jenský plán, Daltonský plán aj.). Navazují informace o současných alternativách (u nás např. program Začít spolu, Zdravá škola aj., zde měla být dle mého názoru vložena podkapitola zmiňující i nově vznikající Scioškoly).

Ke zpracování teoretické části diplomové práce byla využita řada zdrojů. Seznam použité literatury obsahuje dostatečný počet 32 položek, seznam internetových odkazů 18 položek. S ohledem na zadání práce a koncipování teoretické části byl výběr vhodně proveden. Citace v textu odpovídají stanoveným požadavkům, diplomantka prokázala schopnost se zdroji účelně pracovat.

Kapitolou 4 začíná empirická část diplomové práce. Jejím cílem bylo zjistit rozsah využívání alternativních prvků ve vyučování v základní škole Dolní Dobrouč a ochotu vyučujících se k nim přiklonit. Dalším cílem bylo dle zadání diplomové práce zjistit povědomí rodičů o alternativních prvcích výuky ve školách a zájem rodičů o začlenění alternativních přístupů do výuky. Na str. 40 jsou uvedeny 4 otázky pro výzkumné šetření. K jejich zodpovězení připravila autorka 2 dotazníky (viz příloha A, B).

Dotazník pro rodiče obsahoval 11 otázek, jeho podoba byla upravena po předvýzkumu. Vzhledem k záměru empirického zkoumání jsou otázky vhodně zvolené. Zkoumání se zúčastnilo 58 rodičů žáků ZŠ Dolní Dobrouč. V kapitole 5.1 diplomantka analyzuje odpovědi na jednotlivé otázky, použití kruhových diagramů je názorné. Ke každé otázce je připojen komentář, kde jsou uvedena další zjištění. Z formálního hlediska by bylo vhodnější tuto kapitolu pro lepší přehlednost strukturovat podle položených otázek (zvýraznit čísla otázek, platí i pro následující dotazník).

Dotazník pro učitele vyplňovalo 8 učitelek ZŠ v Dolní Dobrouči. Obsahoval 15 otázek. Pomůckou k vyplňování byla příloha C obsahující přehled a charakteristiku alternativních prvků. Zajímavé poznatky přinášejí odpovědi na otevřené otázky, například odůvodnění volby nejzajímavější alternativní koncepce (otázka 5 apod.). Jak ale autorka uvádí, právě tyto názory nejsou v odpovědích dostatečně rozvedené.

Vyhodnocení otázek položených v úvodu empirické části je věnována kapitola 6. Otázky byly dostatečným způsobem zodpovězeny.

Při celkovém posouzení diplomové práce je třeba ocenit zpracování teoretické části, kde jsou přehledně uvedeny charakteristiky alternativních vzdělávacích koncepcí. V empirické části jsou hodnoceny údaje ze dvou dotazníků, položené otázky byly zodpovězeny. Tím byl cíl práce splněn.

Z formálního hlediska jsou v práci určité nedostatky, např. v obsahu i textu mají dvě různé kapitoly shodné číslo 5.1. Pečlivější korekturou bylo možné odstranit drobné chyby – str. 48: většina rodičů se nesečkali – nesečkala, kapitola 5 má okopírovaný začátek z kapitoly 5.1 i s chybou: dotazníku – dotazníkem.

Otázky k obhajobě: 1. Z jakých poznatků vycházeli při vyplňování dotazníku rodiče (učitelkám byl k dispozici podrobný přehled)? 2. Jak byly učitelky seznámeny s výsledky šetření a jaký byl ohlas?

Diplomová práce splňuje požadované náležitosti a doporučuji přijmout ji k obhajobě.

Navrhuji hodnocení

V Hradci Králové dne 8. 8. 2020

PhDr. Vladimír Václavík, Ph.D.